

TAGFELVÉTEL AZ EURÓPAI UNIÓ IFJÚSÁGI ZENEKARÁBA

A 2010/2011-es évadra is várja 14 és 24 év közötti fiatal zenészek jelentkezését az Európai Unió Ifjúsági Zenekara (European Union Youth Orchestra - EUYO). A zenekar zenei igazgatója Vladimir Ashkenazy, vendégkarmesterei a turné idejére Sir Coline Davis és Gianandrea Noseda lesznek. A 2010/2011-es turné helyszínei között lesz Ausztrián, Hollandián, Olaszországon, az Egyesült Királyságon, Svájcban és Németországon kívül második alkalommal, a 2003-as koncert után Magyarország is. A zenekar Beethoven, Berlioz, Prokofjev, Janáček, Csajkovszkij, Sibelius, Tippett, Verdi, Liszt és Wagner fő műveit játssza majd. A tagfelvétel magyarországi ügyeit a KultúrPont Iroda intézi – 2009. december 15-ig várjuk a kitöltött jelentkezési lapokat. A meghallgatással kapcsolatos információk, a kötelező darabok és a jelentkezési lap letölthetők a KultúrPont Iroda honlapjáról.

NYILVÁNOS VITA A KREATÍV ONLINE TARTALOM EGYSÉGES DIGITÁLIS PIACÁRÓL

Az Európai Bizottság nyilvános vitát indít a kreatív online tartalom egységes digitális piacának kialakításáról. A Bizottság elemzése szerint a könyvek, a zene, a filmek és a videojátékok egységes piaca lehetővé tenné a kreatív tartalom kiskereskedelmi forgalmából származó bevételek megnégyszerezését, azonban a jogszerűtlen letöltések ellehetlenítik a gazdaságilag életképes egységes piac kialakítását. A vitaanyag három olyan célt közöl, amelyek érdekében szükség van a jogszabály-alkotásra: egyrészt a kreativitás megfelelő ellentételezése, és az, hogy a digitális világ hasznára váljék az alkotóknak, a jogtulajdonosoknak és Európa kulturális sokféleségének; másrészt jogszerű eszközök megteremtése a fogyasztók számára, hogy bármikor széles tartalomválasztékhoz férhessenek hozzá; végül az, hogy legyenek egyenlő versenyfeltételek a kreatív tartalom EU-szintű forgalmazását szolgáló új üzleti modellek és megoldások számára. A Bizottság három érdekcsoport: a jogtulajdonosok, a fogyasztók és a kereskedelmi felhasználók észrevételeit várja. A nyilvános vita vége: 2010. január 5.

EURÓPAI FELMÉRÉS A MŰVÉSZETI MOBILITÁSI PROGRAMOK OKTATÁSI HASZNÁRÓL

A European Network of Cultural Administration Training Centres (Kulturális Közigazgatási Képzési Központok Európai

Hálózata, ENCATC) felmérést végez a határokon átívelő művészeti mobilitási programok oktatási hasznáról és előnyeiről. A felmérés első eredményeit 2009. december 9-én Brüsszelben (Belgium) hozzák nyilvánosságra. Az Artists moving and learning (Utazó és tanuló művészek) projekt célja, hogy az európai művészeti mobilitási programok hasznát oktatási nézőpontból, az egész életen át tartó tanulás programjának perspektívájából vizsgálja meg. Ezidáig több mint 150 interjút rögzítettek táncosokkal, zenészekkel, színészekkel és vizuális művészekkel tíz uniós tagállamban, többek között Magyarországon is. Az összeurópai felmérés végeredményét 2010 júniusában fogják nyilvánosságra hozni. A projekt az Európai Unió Leonardo da Vinci programja támogatásával valósul meg.

EURYDICE-TANULMÁNY MŰVÉSZETI OKTATÁSRÓL

Az Európai Bizottság tanulmányt tett közzé 2009. október 14-én az európai művészeti és kulturális oktatás helyzetéről. Az Arts and Cultural Education at School in Europe (Művészeti és kulturális oktatás az európai iskolákban) című kiadvány, amelyet a Bizottság a Kreativitás és innováció európai évének keretében készített el, az Eurydice-hálózat kutatásán alapszik. A 31 ország bevonásával készített kutatás többek között rámutat, hogy a művészeti oktatásnak szentelt idő meglehetősen alacsony az európai iskolákban, különösen a középiskolák első éveiben. A leggyakrabban oktatott művészeti formák a vizuális művészetek és a zene.

A tanulmány szerint az európai országok fele szentel 50–100 órát évente az alapfokú művészeti oktatásnak. Ez a szám Luxemburgban a legalacsonyabb, átlagosan évi 36 óra, míg a legmagasabb értéket Portugália érte el évi 165 órával. Az országok többségében az általános iskolai tanárok több művészeti ág oktatására is megfelelő képzésben részesülnek. A tanulmány következtetése szerint az alkalmi kezdeményezések és a tanórán kívüli tevékenységek növelhetnék a művészeti oktatás népszerűségét. Erre jó példákat találtak többek között Belgiumban, Dániában, Írországon, Máltán és Ausztriában. A tanulmány mellékletben közli az egyes országokban 2007 óta bekövetkezett változásokat is. Eserint Magyarországon a Kreatív Művészek Szövetsége és a Fiatal Képzőművészek Stúdiója dol-

gozott ki egy projektet, amelyben művészek iskolákban tesznek látogatást, de a projekt finansziális gondok miatt még nem indult be.

PIERROT LUNAIRE NEMZETKÖZI ZENESZERZŐI PÁLYÁZAT 2010

Harmadik alkalommal hirdetik meg Bécsben (Ausztria) a Pierrot Lunaire nemzetközi zeneszerzői pályázatot a 2010–2011-es évadra, amelyre várják a zeneszerzők jelentkezését. A pályázat célja, hogy népszerűsítse a zenei alkotást, a kortárs zeneszerzést. A résztvevőknek olyan zeneműveket kell szereztetniük, amelyben legalább két, de legfeljebb öt előadó szerepel karmester és énekes nélkül. Kizárólag a következő hangszerek használhatóak: fuvola, klarinét, hegedű, cselló és zongora. Pályázati határidő: 2010. január 31.

JELENÍTSD MEG A ZENÉT – FOTÓPÁLYÁZAT

Digitális fotópályázatot hirdet a Panasonic Jelenítsd meg a zenét címmel a nyolcadik LUMIX Award odaítélésére. A pályázaton résztvevő fotósoknak havonta egy digitális képet kell beküldeniük, amely vizuálisan érzékelhetővé teszi a zenét, azt a pillanatot, amikor a zene megszólal. A pályázat 2010 áprilisáig tart. Az első beküldési határidő: 2009. november 28.

REINL ZENESZERZŐ PÁLYÁZAT 2010

Zeneszerző pályázatot hirdet 2010-re a bécsi (Ausztria) Franz Josef Reinl Alapítvány 1970. január 1. után született, az alapítvány által korábban nem díjazott férfi és női zeneszerzőknek. A pályázaton egy olyan 10-15 perces, vidám, igényes és kiváló minőségű zenedarabban lehet részt venni, amelyet legalább 3, de legfeljebb 27 zenész adhat elő. Jelentkezési határidő: 2010. január 31.

EDU-ART: A MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK ADATBÁZISA

Edu-Art címmel új portált indított a Jeunesse Musicales Hungary (Ifjú Zenebarátok Magyarországi Egyesülete). A magyarországi művészetoktatási intézmények adatbázisát tartalmazó portál célja, hogy segítse az intézmények kommunikációját. Az adatbázisban zenei és képzőművészeti, színház- és táncművészeti képzést nyújtó iskolák, és tanfolyamokat szervező művelődési házak is szerepelnek. Az Edu-Art az eMagyarország Program keretében valósult meg.

SZEPTEMBER 26-ÁN ÉS 27-ÉN ÜNNEPELTÉK A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ ALAPÍTÁSÁNAK 125. ÉVFORDULÓJÁT. A két díszelőadás az intézményhez kötődő, ma is aktív művészek többsége fellépett. 26-án jubileumi operagálát tartottak, 27-én pedig megismételték a 125 évvel ezelőtti nyitóelőadás programját. Mindkét nap eseményeit a dalszínház előtt a lezárt Andrassy úton elhelyezett kivetítőn is végigkövethette a nagyközönség. Vasárnap az Operaház 125 évét bemutató kiállítás nyílt az épület szinte összes helyiségét felhasználva, ezt egy éven át nézhetik meg az érdeklődők.

PÁNDI MARIANNE Szabolcsi-díjas zenetörténész, a Magyar Nemzet egykori kritikus, a négykötetes Hangversenykalauz és számos kiváló monográfia szerzője hosszú betegség után szeptember 12-én 85 évesen elhunyt. Utolsó útjára szeptember 25-én kísérték a Rákoskeresztúri temetőben.

PRO ARTIBUS ARTISJUS díjban részesítette a Szegedi Szimfonikus Zenekart az Artisjus Zenei Alapítvány az együttes szeptember 18-i jubileumi koncertjén.

A 7. NEMZETKÖZI ÜTŐHANGSZERES VERSENYEN az olaszországi Fernóban kiemelkedő sikert ért el a Debreceni Egyetem Zene-művészeti Karának két hallgatója, Halász Illés Árpád és Major Bence.

ALFRED BRENDEL kapta a japán uralkodói ház Praemium Imperiale kitüntetését. Az osztrák zongoraművész a 111.000 eurós díjat Tom Stoppard brit drámaíróval, Hiroshi Sugimoto japán fotográfussal, a szintén brit Richard Long képzőművésszel és az iraki építésszel, Zaha Hadiddal közösen vehette át. A japán császár elismerését a díjazottak életművéért, a nemzetközi művészeti életre tett nagy hatásukért kapják, korábban ebben a megtiszteltetésben volt része például Pina Bausch-nak, Leonard Bernsteinnak, Ingmar Bergmannak, Christo & Jeanne-Claude-nak, Daniel Barenboimnak és Niki de Saint Phalle-nak. Alfred Brendel tavaly búcsúzott a pódiumtól.

A ZENEAKADÉMIA külső-belső megújulásának sorában újabb állomáshoz érkezett az intézmény: a Zene Világnapján látványosan megújult honlapja, amely a hallgatók, az intézmény, az épület és a koncertek iránt érdeklődők számára egyaránt informatívabb lett. A megújult honlap a www.lisztakademia.hu és a www.zeneakademia.hu érhető el, de a www.lfze.hu domain-név is megmaradt.

MEDVECZKY ÁDÁM negyven éve tagja az Operaháznak. A jubileum alkalmából a karmesert október 4-én, a Pillangóasszony előtt köszöntötték kollegái.

NEMZETKÖZI HEGEDŰVERSENYT rendeznek Buenos Airesben, ahol első alkalommal hirdették meg Shlomo Mintz elnökletével a megmérettetést. Az első díj 15 ezer dollár. 15 és 27 év közötti hegedűsöket várnak, a jelentkezési határidő 2010. március 31. A zsűriben olyan jeles művészek ülnek majd, mint Edward Grach (Oroszország), Itzhak Rashkovsky (Oroszország/Izrael), David Cerone (USA), Kimiko Nakazawa (Japán), Vera Tsu (Kína), Rafael Gintoli (Argentína), Pedro Ignacio Calderón (Argentína) és Enrique Barrios (Mexikó).

KÁRÁSZY SZILVIA zongoraművésznő megnyitotta a Pozsonyi úton, a Szent István Park szomszédságában a Kárászy Szalont, amely a jövőben számos művészeti és kulturális eseménynek ad majd otthont. A szalonban koncertek, mesterkurzusok is lesznek.

2010-BEN A LISZT-ÉV FELVEZETŐ ESZTENDEJÉBEN négyévszakossá válik az eddig mindössze néhány napos doborjáni Raidingi Liszt Fesztivál. Az eseménysorozat két intendánsa Johannes és Eduard Kutrowatz zongoraművész-testvérpár lesz.

OKTÓBER 16-18. KÖZÖTT Budapesten tartott konferenciát a brüsszeli székhelyű, európai operaházakat és fesztiválokat tömörítő szervezet, az Opera Europa, amelynek a Magyar Állami Operaház is tagja. A tanácskozások és az előadások fő témája a válság és az ezzel kapcsolatos kihívások megoldása volt.

50 ÉVES A KOVÁCS-MÓDSZER, a tíz éve elhunyt Dr. Kovács Géza által kifejlesztett pedagógiai ágazat. Az alkalomból konferenciát tartottak és ismertették azt a nemrég megjelent kötetet, amelyet Kovács Géza ismeretlen munkáiból és a tanítványok visszaemlékezéseiből állított össze a Kovács-módszer műhelyének vezetője, Dr. Pásztor Zsuzsa.

VÁNDORKIÁLLÍTÁS NYÍLT FRYDERYK CHOPIN-RŐL október 16-án az Országos Idegennyelvű Könyvtárban. Az ország több pontjára elutazó tárlat a zeneszerző halálának 160. és születésének közelgő 200. évfordulója alkalmából indult útjára. Novemberben a debreceni Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtárban láthatjuk, december 11-től január 27-ig pedig a szegedi Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtárba kerül az anyag. Ezt követően Győrben, majd újra Budapesten, a Lengyel Házban állítják ki az elsősorban dokumentumokból álló válogatást.

ÚJRA KELL ÖNTENI a nagyszentmiklósi Bartók-szobor emléktábláit, mert az eredeti három, magyar, román és német nyelvű táblákat ismeretlenek feltételezhetően beolvasztás céljából ellopták.

KÉT ÚJABB KORONG JELENT MEG a Bartók Új Sorozat részeként, a hat vonósnyegest tartalmazó 13-as és 14-es számú lemezeket a Mikrokozmosz Vonósnyegest (Takács-Nagy Gábor, Tuska Zoltán, Papp Sándor és Perényi Miklós kvartettjét) hallhatjuk.

PLÁCIDO DOMINGO kapta az első Birgit Nilsson-díjat, amelyet a 2005-ben elhunyt világhírű svéd szoprán emlékére alapítottak. A Stockholmban átadott elismeréshez egymillió dollár is jár, így jelenleg ez a világ legnagyobb pénzüsszeggel kísért komolyzenei kitüntetése. A díjat Károly Gusztáv svéd király személyesen adta át. Az első díjazott nevét még maga Nilsson hagyta hátra egy lepecsételt levélben.

ÚJ KATEGÓRIÁT VEZETTEK BE AZ OPERALIÁN: 2010-ben a jelentkezők a Wagner-énekesek külön kategóriájában is indulhatnak, amelyet a Birgit Nilsson-díjjal járó egymillió dollár tesz lehetővé. Mindezt Plácido Domingo Stockholmban, a Birgit Nilsson-díj átadó ünnepségén jelentette be. Külön kategória korábban is volt: a verseny fő csapásvonala mellett az énekesek a zarzuela műfajában is összemérhették tudásukat, ez utóbbit az Operalia alapítja, Domingo szülei emlékére hozta létre.

FARKAS GÁBOR nyerte a 6. Nemzetközi Liszt Ferenc Zongoraversenyt Weimarban. A 10 ezer euróval járó első helyezése mellé a négyből két különdíjat is neki ítélték: a közönségsdíjat is ő kapta, illetve a legjobb Joseph Haydn-szonátát előadónak járó elismerést is neki szavazta meg a zsűri, amelynek elnöke Rolf-Dieter Arens volt, tagjai között pedig olyan neves zenészeket foglaltak helyet, mint Leslie Howard és Paul Badura-Skoda.

SIMON RATTLE hat évvel meghosszabbította 2012-ben lejáró szerződését a Berliini Filharmonikusoknál, így 2018-ig biztosan a német fővárosban marad. Rattle 2002 óta dirigálja a német együttest.

HANGSZERGYŰJTEMÉNYEK kerülnek a világhálóra hamarosan az Európai Unió által finanszírozott MIMO - Musical Instrument Museums Online projekt keretében. Összesen 11 jelentős európai hangszergyűjtemény anyaga válik digitalizálttá és kereshetővé, mindez az EU-nak 1,6 millió eurójába kerül. A projektben a nürnbergi, lipcsei, berlini, brüsszeli, tervureni, firenzei, edinburghi, londoni, párizsi és stockholmi hangszermúzeumok vesznek részt, összesen 45000 fotóval, 1800 hangadattal és 300 videoklippel, ez az európai gyűjteményekben megtalálható európai és Európán kívüli hangszerek mintegy negyven százalékát fedi majd le.

SIKERES TURNÉT ZÁRT A MÁV SZIMFONIKUSOK KAMARAZENEKARA Dél-Amerikában, ahol Argentína, Brazília, Peru és Ecuador legjelentősebb városaiban koncerteztek. Az együttes hazatérése után nem sokkal egy, a MÁV Szimfonikusokból alakult másik kamarazenekar szintén Dél-Amerikába utazott, miután nagyszerű koncertet adtak az olaszországi Trentóban.

A VÁLSÁG MIATT CSŐDBE MENTEK A HONOLULUI SZIMFONIKUSOK, akik 109 évig kiegyensúlyozottan tudtak működni. Idei koncertjeik már elmaradnak. A csőd oka a támogatások elmaradása, majd az ennek következtében fellépő adósság volt. A Honolului Szimfonikusok az Egyesült Államok egyik legnagyobb múltú szimfonikus együttese, amely mind a mai napig népszerű volt, és jegyeladási statisztikái az utolsó időkig sem romlottak. Ez azonban nem volt elég a fennmaradáshoz. A zenészek egyelőre nem kapják meg elmaradt járandóságukat, valószínűleg sokukat el is bocsátják majd, és a 2010-es újrakezdés sem biztos még.

EGYÜTTMŰKÖDIK A SAVARIA SZIMFONIKUS ZENEKAR és a Weöres Sándor Színház. A közös programok gyermekelőadásokat, prózai blokkokkal kiegészített minikoncerteket és egyéb meglepetéseket is jelentenek majd. Mindezt Mérei Tamás, a szimfonikusok igazgatója és Jordán Tamás, a Weöres Sándor Színház igazgatója jelentette be.

JAMES LEVINE porckorongsérve miatt minden őszi fellépését lemondta. A karmester legjobb esetben decemberben térhet vissza a dirigensi dobogóra.

ZENESZERZŐI PÁLYÁZATOT HIRDET fiatal komponistáknak a Fugato Alapítvány. A verseny összdíjazása 200.000 forint, a jelentkezési határidő december 15. Olyan néhány perces pályaműveket várnak, amelyek komolyzenei formákat, szerkesztésmódokat társítanak a jazz különböző elemeivel, improvizatív részeket is tartalmaznak, esetlegesen elektronikus hangzásokat is alkalmaznak, és kifejezetten a Fugato Orchestra hangszer-összeállítására íródtak. A legjobb öt művet a jövő évi Budapesti Tavasz Fesztivál hivatalos programjában hallhatjuk.

MANFRED HONECK meghosszabbította szerződését Pittsburghben, így 2016-ig marad a Pittsburghi Szimfonikus Zenekar zeneigazgatója. A karmester 2008 óta áll a zenekar élén.

PINTÉR ANNA harmadik lett a neves svájci Saint-Maurice d'Agaune-i orgonaversenyen, az első díjat Daniel Beckmann, a másodikat a dél-koreai Young-Eun Jan nyerte.

CSÁKI ANDRÁS, A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem doktori képzésének végzős hallgatója nyerte az olaszországi Michele Pittaluga Nemzetközi Gitárversenyt.

CHRISTIAN GERHAHER kapta a 10 ezer euróval járó Rheingau Zenei Díjat. A német bariton „a kortárs zenei életben tanúsított kiemelkedő énekesi teljesítménye” alapján érdemelte ki az elismerést.

EGYES SAJTÓÉRTESÜLÉSEK SZERINT LEONYID GYESZATNYIKOV ZENESZERZŐ lesz a moszkvai Bolsoj Színház fő-zeneigazgatója, aki az 53 éves Alekszander Vegyernyikovot váltaná a poszton. Vegyernyikov azért mondott le, mert úgy érezte, a bürokrácia érdekei érvényesülnek a művészek helyett. A Bolsojt egyébként 2005 óta és jelen pillanatban is épp felújítják, a nyitási időpont állandóan csúszik, a renoválási költségek az eredeti sokszorosára nőttek, emiatt még feljelentés is történt a kivitelező ellen. Legutóbbi hírek szerint talán 2011-ben nyitja meg újra kapuit.

Ötven éves

a Békés Megyei Szimfonikus Zenekar

A Békés Megyei Szimfonikus Zenekar a 2009/2010-es évadban ünnepli fennállásának 50. évfordulóját. Ebből az alkalomból nagyszabású, ünnepi hangversenysorozattal készül Somogyi-Tóth Dániel karmester, művészeti vezető irányításával.

A jubileumi évad Beethoven IX. szimfóniájával indul 2009. november 14-én a Békés Megyei Jókai Színházban. Az idei év számos különlegességet tartogat még a komolyzene kedvelőinek.

Az 1959-ben alapított és 1971-ben intézményesült Békés Megyei Szimfonikus Zenekar a Dél-Alföld zenekultúrájának meghatározó képviselője. A Békés Megyei Szimfonikus Zenekar a kezdetek óta Békés megye legjobb zenetanáraitól áll. Visszatekintve a zenekar fél évszázados történetére, hatalmas változásoknak lehetünk szem- és fültanúi, ma már hivatásos együtteshez méltó programmal és színvonallal állhatnak a közönség elé. A közelmúltban új korszak vette kezdetét a zenekar életében: 2007 vége óta Somogyi-Tóth Dániel karmester-organaművész irányítja az együttes munkáját, elkészült a zenekar első DVD-je és a Békés Megyei Jókai Színházzal való szoros együttműködésüknek köszönhetően benépesítették a teátrum zenekari árkat. Az együttes neve 2008. május 19-én változott Békéscsabai Szimfonikus Zenekarról ünnepélyes keretek között Békés Megyei Szimfonikus Zenekarra. Somogyi-Tóth Dániel 2007 novembere óta vezeti az együttest, s a karmesteri feladatok mellett zongora- és organaművészként is tevékeny tagja, állandó szólistája a zenekarnak. Lendületes, igényes szakmai és menedzseri munkájának köszönhetően a zenekar szárnyakat kapott, hatalmas minőségi változáson, fejlődésen ment keresztül az elmúlt másfél évben.

A Békés Megyei Önkormányzat által fenntartott, megújult intézmény célja a magas színvonalú, érdekes, innovatív komolyzenei produkciók létrehozása. A tartalmas közös munka, a megyében és Budapesten adott több – rendkívüli fogadtatásban részesült – koncert, a megye más együtteseivel, kiváló szólistáival való együttműködés mind azt bizonyítja, a zenekar szakmailag kész arra, hogy az eddigieknél gyakrabban vállaljon szerepet a megye és az ország zenéi életében, a térség egyik legrégebbi művészeti együtteseként a komolyzenén keresztül népszerűsítse Békés megyét. 2008-ban az együttes színvonalas művészeti tevékenységét Prima-díjjal ismerték el.

A zenekar tagjai a megye településeinek legjobb zenetanárai, akik amellet, hogy hivatásnak tekintik az ifjúság zenéi nevelését, nem váltak meg előadóművészi ambíciójuktól sem. Közülük többen már évtizedek óta a zenekar szolgálatába állítják mestersegbeli tudásukat, művészetüket, és egyre többen vannak azok a fiatalok is, akik pályakezdőként a megyébe visszatérve fontosnak tartják a zenekar fejlődését, intenzív kultúráközvetítő szerepét.

A zenekar nagy figyelmet fordít arra, hogy a térség ifjú tehetséges muzsikusaival közösen mutakozzon be, így koncertjeiken állandó szólistaként lép fel a békéscsabai Tóth Péter zongoraművész, a 2000-es weimari és a 2001-es budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi Zongoraverseny győztese.

Beethoven-maraton

Nagy sikerrel zajlott a Zeneakadémia épületbúcsúztató fesztiválja, amivel tanárok és diákok adták látványosan hírül, hogy megválnak a 102 éves épülettől, azért, hogy a restaurált, s a mai kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő épületbe térhessenek vissza a felújítás után.

Koncertek és előadások zajlottak, és nemcsak a termék, de a folyosók és előcsarnokok is megteltek érdeklődőkkel, akik a nyílt napokon gyönyörködtek a szecessziós dísztermekben. Erre az alkalomra rendezett kiállításon is találkozhattak a nézelődők a zene szellemiségével az 1907-ben épült zenepalotában, igény szerint szakértő vezetéssel.

A rendezvény tetőpontját jelentette a vasárnap előadott kilenc Beethoven-szimfónia, amit méltán nevezhetünk maratoninak, s ami délután háromtól este fél tizenegyig tartó koncertet jelentett, három szimfónia után félórás szünetekkel. A hangverseny előadói, a Nemzeti Filharmonikusok tagjai és a zeneakadémisták cserélődtek, kivéve az állandó karmestert, Kocsis Zoltánt.

A zenetörténet nagyregényének nevezte Batta András rektor, neves zenetörténész a maratoni koncertet megelőző napon tartott zenetörténeti előadások első előadójaként Beethoven szimfóniáit, amit így egy nap alatt „olvashattunk” végig. Magyar tanár ismerősöm elárulta, szigorlatra készülve neki is volt ilyen teljesítménye, hogy egy Tolsztoj-regényt kellett elolvasnia ennyi idő alatt. Kérdés persze, mi marad meg ezekből, és nem hiányozhat a majdani ismétlés a megértésükhöz. A hangverseny-látogatók többsége a három részre osztott hangversenyciklus egyikére váltott jegyet, a

diákok pedig cserélődtek a harmadik emeleti karzaton, vagy a nyitott ajtóknál hallgathatták a folyosón, mert nem fért be mindenki, aki részesülni szeretett volna a maratoni élményben.

A hármastematikát követte az előző napi bevezető előadás is, ahol a már említett Batta Andrást Kovács Sándor, a Zenetudományi Tanszék feje és népszerű rádiós műsorvezető követte, végül Fazekas Gergely zárta a sort a fiatal zenetudós generáció képviselőjeként.

Az első három szimfónia kapcsán megtudtuk, hogy Beethoven sokáig készült, tudván, hogy olyan elődök után ír szimfóniát, mint Haydn és Mozart, és méltó akart lenni hozzájuk. Ezt jelzi, hogy az első szimfónia bemutatásakor a két másik klasszikus nagy szerző szerepelt műsoron, és ez a gesztus be is váltotta a hozzá fűzött reményeket. Beethoven ugyan van Swieten bárónak, a császári könyvtár prefektusának (Haydn oratóriumok szöveggönyvívőjének) ajánlotta művét, viszont már nem megrendelésre írt, hanem elődeitől különbözően tudatos szerepvállalással, mintegy kilépett a színpadra, ezt a teatralitást érezhetjük zenéjében. A második szimfóniában megfigyelhetjük Beethoven kedves zeneművének, a Don Giovanninak a hatását, az ún. titáni játékokat, azaz a sziporkázó ötletességet például a pianokkal és fortékkal, a scherzóban pedig a beethoveni humort. Az Eroica a neves szimfóniák közé tartozik, és terjedelmében is majd háromszorosa az elsőnek, valamint a kürtök száma is bővül. Az első olyan szimfónia, ami már több, mint egy instrumentális mű, szónoki beszédhez hasonlíthatnánk, amit Beethoven Prométheuszaként zeng az emberiségnek.

Kovács Sándor a művek sorára hívta fel a figyelmet, amelyek a 4. és 5. szimfónia keletkezésének időszakában születtek, kezdve az Op. 53. Waldstein szonátával az Op. 57. Apassionatán át az Op. 61. D dúr Hegedűversenyig, azaz csupa olyan mű született a 4. és 5. szimfónia (Op. 60. és Op. 67.) mellett, ami egy nagy alkotói korszakot mutat. A Brunswick családdal is ebben az időben állt kapcsolatban a zeneszerző, műzsája pedig a jelen kutatások szerint nem Teréz volt, mint korábban hitték, hanem Josephine. Szó esett még egyéb legendákról, hiedelmekről, a társalgási füzetek meghamisításáról, amiket a süketülő zeneszerző használt kommunikációra, s amelyekbe titkára, Anton Schindler a művekre vonatkozó megjegyzéseket írt a zeneszerző nevében. Van még mit kiderítenie a zenetudósoknak, a könyvtárnyi Beethoven irodalom ellené-

re. Hogy mást ne említsünk, a hazai zenetudomány két megalapítója, Szabolcsi Bence és Bartha Dénes is monográfiát szentelt Beethovennek, ami máig ajánlott olvasmány a Beethoven zenéjét alaposan megismerni vágyóknak.

Kaptunk még zeneelméleti bevezetést, ízelítőt a Pastorale szimfónia kapcsán igazi sármányhangból, Liszt-átiratokból, korabeli hangszereken játszó historikus előadómódból – ahol az üstdob, a szimfóniák egyik meghatározó hangszere még kisebb, mint a mai, és faütővel szólaltatják meg.

Az egyszerre magas szintű és szórakoztató nyilvános zenetörténet-órákon a csilláron is lógtak volna, ha lehetett volna, így a hallgatóság egy része, miként a szimfóniák előadásán is – a folyosóra kiszorulva próbálta meg követni ezt a Beethoven-maraton.

Biztosak vagyunk benne, hogy nagyon hiányozni fog a Zeneakadémia a következő két évben, és a felújítás utáni megnyitó ünnepségen is legalább ilyen népszerűséggel számolhat. Köszönet a rendezőknek és a szereplőknek a különleges élményért.

(Csaba Mária beszámolója)

Hiánypótló humor

Nagyon komoly zenei kalauz címmel jelent meg az a kötet, amely zenészvicceken, tréfás történeteken, verseken és „ál-szócikkekben” keresztül mutatja meg a komolyzene humoros oldalát.

A komolyzenét - úgy szerzőit, műveit és előadóit, mint zeneszerető közönségét – már ősidők óta valamiféle magasztos felhő lengi körül, aminek köszönhetően a klasszikusok iránt kevésbé érdeklődők hajlamosak azt beskatulyázni és egy legyintéssel elintézni. Pedig - ahogy azt a Silenos kiadó most megjelent, Nagyon komoly zenei kalauz című kötete is bizonyítja – a komolyzene is olyan területe a zenei életnek, amely tele van vidám és kacagtató pillanatokkal, a zenészek pedig ugyanúgy (ha nem jobban) fricskázzák egymást, mint az élet bármely más területén.

A Café Momus internetes komolyzenei magazin szerző-szerkesztőinek szellemi termékeként megszületett könyv már borítójával és címével is igyekszik hangsúlyozni szándékát. A neves zeneszerzők portréinak gyárilag, előre összefirkált verziói a sokak számára jól ismert tankönyvfirkálás megidézésével igyekeznek rámutatni a kezünkben tartott könyv újszerű látásmódjára. Ahogy az egyik szerző, Kerékygártó György elmondta: szerinte hiánypótló funkciót tölt

be a komolyzenéről humorosan szóló kötet. „Nem kinevetjük a komolyzenészeket, hanem együtt nevetünk” – jegyezte meg a kötet alapjául szolgáló, összegyűjtött zenészviccek kapcsán. Szerinte a komolyzenében kevésbé jártasak és a zenészek is egyaránt izgalmas és humoros olvasmányra lelhetnek a kötetben.

A társszerző, Szűcs József azért hozzászeli: bár a tréfás limerikék, a „nagy zeneszerzőket” (vagyis az annak hazudott közéleti személyiségeket) bemutató szösszenetek és a vicces formában definiáló ál-szócikkek saját szerzemények, mindig valós tartalomból indulnak ki. Fontos ugyanis, hogy nevetés közben azért némi információ is megtalálja a fiatal olvasókat. A hírek szerint egy zeneiskolai tanár az ál-szócikkekből tanított, mivel játékkal és humorral sokkal könnyebb. A szerkesztők beszámoltak arról is: a kötet borítója igencsak nagy sikert aratott a villamoson a fiatalok körében, akik kíváncsian szembesültek az előre összefirkált zeneszerző-fotókkal. A kötetből olyan – a viccek alapján a zenészkörökben evidenciának minősülő – információkra derül fény, mint hogy a komolyzene „szőke női” a brácsások, vagy hogy „az operában végig énekelnek, ha valaki abbahagyja akár egy pillanatra is, hálából rögtön meg kell tapsolni”. A komolyzenéről „kicsit” másképp szóló könyv sok mulatságos percet tartogat olvasójának.

(Kelemen Éva, Kultúra.hu)

Feleslegessé válhat a zenetanárok harmada! A költségvetés-tervezet jelentős összegeket von el a zeneiskoláktól, az alapfokú művészetoktatási intézményektől. Ennek aránya iskolánként akár 40 százalék fölötti is lehet. A pénzt a szülők hozzájárulásával kompenzálná az állam. Így azonban megháromszorozódnak a tandíjak.

Csökkentik a zeneiskolák támogatását, de még nem tudni, mennyivel. Mivel a támogatások több csatornán érkeznek a zeneiskolákhoz, és arról is csak 2006-ból van adatunk, hogy mennyibe került az intézmények fenntartása – akkor 15 milliárd forintba –, az elvonások pontos összegét nehéz megbecsülni. A szakma jelenleg a keret kétmilliárdos csökkenéséről beszél, bár értesülésünk szerint egy módosító indítványnak köszönhetően egymilliárd visszakerülhet az iskolákhoz.

Azt nem tudni, hogy a módosító javaslat csupán az egy tanulóra jutó állami támogatásokat, vagy a pályázati összegeket is érintené-e. Ez azért sarkalatos kérdés, mert a költségvetés-tervezet a minősített iskolák

860 millió pályázati keretét is 460 millióra akarta csökkenteni, és kikötötte, hogy ezt az összeget csak a hátrányos helyzetű gyerekek oktatására lehet fordítani. Biztos viszont, hogy az önkormányzati szférában tervezett elvonások az önkormányzati fenntartású zeneiskolákat is érzékenyen érintik. A finanszírozás pótlására a kormányzat a szülői hozzájárulásokat nevezte meg. Ezek a tanulók évi 240 ezer forintos költségének 5-10 százalékát tették ki, jövőre viszont akár 30 százalékra is nőhetnek.

– Ez a javaslat a hátrányos helyzetűek támogatásából sem részesülők, azaz az alsó középosztály alapfokú zenetanulását lehetetleníti el, pedig ők jelentik az iskoláink egyik legfontosabb bázisát. Az intézkedés a tanulók minimum harmadának elvesztésével járna, ami ugyanennyi tanárt tenne munkanélkülivé, és számos iskola bezárásához vezetne – mondja Ember Csaba, a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének vezetője. Hozzáfűzi: az, hogy három szinten, magas minőségben és művészeti célokat szem előtt tartva folyik zenei képzés, egyedülálló a világon. Sok gazdag országnak sem sikerült ilyen rendszert létrehozni, pedig megkísérelték. A zenetanár szerint a döntés rövidlátó, mert ha igaz, hogy két év múlva már fellendülés várható, akkor éppen addig, a tanároknak járó végkielégítések kifizetése miatt nem sokat profitálnánk az elvonásokból.

Batta András, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora úgy fogalmazott: – A világhírű magyar zenei kultúra alapja a kodályi gondolatra épülő zeneiskolai oktatás. Anélkül nem lenne Marton Évának, Kocsis Zoltánunk vagy Schiff Andrásunk. Az alsó szintnek kell a legszélesebbnek lennie, hogy felkutassa és ápolja a zenei tehetségeinket. A rektor érthetetlennek látja az ilyen mértékű elvonásokat akkor, amikor épp egyfajta Gründerzeitet él az ország. Erre utal legalábbis, hogy gyönyörű koncerttermek épülnek és újulnak meg, köztük a Zeneakadémia. – Hiába költünk el azonban ezekre az intézményekre milliárdokat, ha kitépjük a magyar zenei oktatás gyökerét: közönség és művészek nélkül nemsokára üresen fognak kongani a koncerttermeink – fest sötét jövőt Batta András. *Lorenz Péter; Népszabadság, 2009. október 13.*

Bővebb információ valamennyi hírről:
www.musicianswho.hu

MUSICIANS WHO:HU